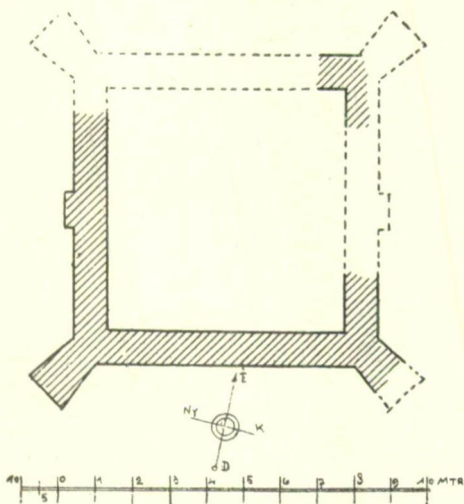

Szilás-egyháza pusztja.

Mikor V. László király a hód-vásárhelyi uradalmat Hunyadi Jánosnak visszaadja s annak alkatrészeit elsorolja, Derek-egyháza mellett említi e pusztát is, mely neve után ítélve, egy- 1456

40. A szilas-egyházi templom
alaprajza.

kor falu volt, s mely már Zsigmond kora óta a nagy hős tényleges birtokában állott.¹ Husz év múlva pedig Mátyás 1476 király mint Földvárhoz tartozó pusztát Teleki Varjasi Jánosnak ajándékozta² azt. Azután mint az Ulászló király által Brandenburgi Györgynek ajándé-

kozott gyulai nagy uradalom egyik tartozéka tűnik szemünkbe, midőn a faluk sorában említik.³ Még később Kom- 1511
lósi Ferencz birtokai között találkozunk 1525

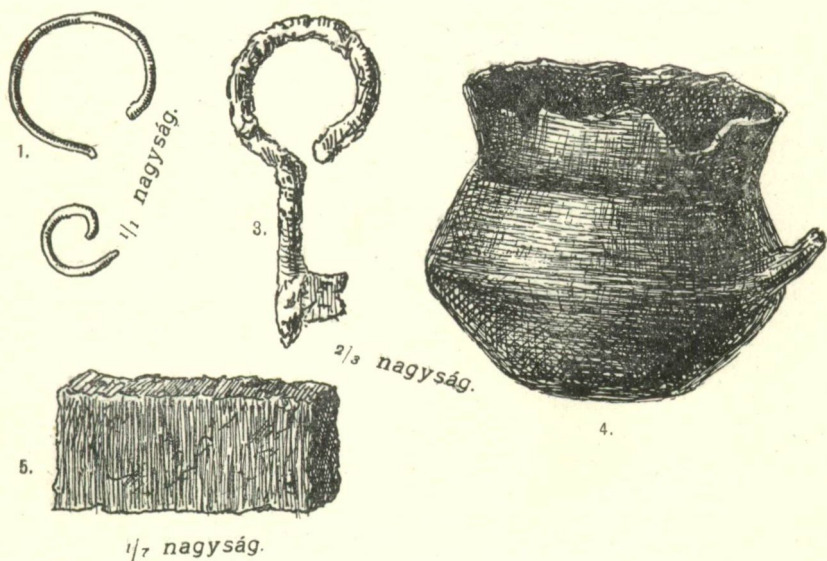
¹ Az adom. levél i. h.

² Borovszky i. m. II. 581.

³ Müncheni oklevél másolatok a Békés m. muzeumban 278.

nevével, ki Orosházát a maga uradalma központjává tette, melyhez határunk északi részét, beleértve Szilas-egyházát, Mogyorós-Fecskést és Földvárt is, oda csatolta.¹

A pusztá (korábban falu) tehát Derek-egyháza, Földvár és Orosháza közt feküdt, vagyis körülbelül azon a tájon, hol a Peczérczés-háti-dülőben, a komlós-orosházi országút és vasut

41. sz. Szilas-egyházi, középkori leletek.

mentén, az u. n. Hat-ablaki-kápolna maradványai léteznek. Ezeket Varga A. tanár 1894-ben, az ág. ev. iskola szomszédságában, a Zalai Gergely tanyáján találta fel és ásatta meg. A sírokat előzetesen már mások is felhányták, azért ez út-

¹ Lajos király adom. levele a Komlói féle uradalomról Haannál, Békés vm. hajd. II. oklevéltár, 148. l.

tal csupán hatot leltek érintetlen állapotban, s ezekben sem volt, egy bronz hajgyűrűn kívül semmi melléklet, sőt még a koporsók nyomai is hiányzottak. A rajzon ábrázolt többi leletek a szomszédos területről valók.

Szöllős vagy Mező-szöllős.

Zewlws	1456	Mezeo Zeleos	1559	Szöllős	1752
Zewles.	1488	Mezew Zeleös	1559	Szöllős	1756
Mezew Zew-		Mezew Zölös	1560	Szöllős	1771
lews	1553	Szöllős	1741	Szöllős	1774
Mezew Zeleös	1553	Szöllős	1745	Szöllős	1864

A szöllőről országszerte ma már csak 30 községet és pusztát neveznek: holott régen az ily helyek száma sokkal nagyobb volt; mert magában Csanád vármegyében hat falura adták e nevet, mely időközben mind elpusztult.¹

A mi Szöllősünk, mint nem sokára látandjuk, már a XII. században falu volt tem- | XII. sz. plommal: de forrásaink csak akkor emlékeznek róla, mikor V. László király Hunyadi Jánosnak a hód-vásárhelyi uradalmat újra adományozza, mely alkalommal ennek alkatrészeit elő- | 1456 sorolván, Mogyorós-Fecskés és Csókás közt Szöllős falut is megnevezi s róla azt is mondja, hogy az régen Fecskéssel együtt, a Petőfi Tamásé volt, de ennek magva szakadtával, a Hunyadi kormányzósága idejében, törvény szerint a | 1446 - 1453 koronára szállott vissza, Hunyadi, mikor is azt királyi jogn magáévá tette s azóta folytonosan

¹ Ezek voltak: Egyházas-Szöllős, Kis-Szöllős, Kun-Szöllős, Mező-Szöllős, Nagy-Szöllős és Szöllős.